

שמות פרק כה פסוק טז

וְנָתַתְּ אֶל הָאָרוֹן אֶת הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֶתְּנֶה אֵלֶיךָ :

רש"י

ונתת אל הארון - כמו בארון : העדות - התורה שהיא לעדות ביני וביניכם, שצויתי אתכם מצות הכתובות בה :

דברים פרק לא פסוק כז

לְקַח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְקֹנֵק אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד :

רש"י

לקח - כמו (שמות כ, ח), (דברים ה יא) זכור, שמור, (שמואל ב' ג, כד) הלוח : מצד ארון ברית ה' - נחלקו בו חכמי ישראל בבבא בתרא (יד ב) יש מהם אומרים דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונח ויש אומרים מצד הלוחות היה מונח בתוך הארון :

שמות פרק מ פסוק כ

וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדוּת אֶל הָאָרוֹן וַיִּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל הָאָרוֹן וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּת עַל הָאָרוֹן מִלְמַעְלָה :

דברים פרק טז

(ז) זָכַר אֶל תְּשֻׁכַּח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֶבְרָם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמִּירָם הָיִיתֶם עִם יְקֹנֵק : (ח) וּבַחֲרֹב הִקְצַפְתֶּם אֶת יְקֹנֵק וַיִּתְאַנֶּף יְקֹנֵק בְּכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם :

רמב"ן

(ח) **ובחרב הקצפתם את ה' -** קודם שיפתח להם בביאור התורה כלל, הוכיח אותם בעונות אשר גרמו להם רעה ולא נמחלו, והזכיר להם ענין המרגלים ומי מריבה. ואחר כן ביאר עשרת הדברות ופרשת יחוד השם, והזהירם בענין ע"ז אזהרות רבות, והזהיר

במצות בכללם ויאמר שהן כולן טובות ובעבורן תבא להן כל הטובה. ועתה בא להתחיל בפרטי המצות, וקודם שיזכיר אחת מהן בפרט יחזור להוכיח אותם ולפקוד עליהם את כל עונותיהם שעשו מעת שקבלו התורה והלאה, כי התלונות שעשו קודם מתן תורה שהמרו על ים בים סוף וילונו במרה ובאלוש לא יזכירם להם, כי מעת שקבלו התורה היו יותר חייבים לשמוע בקול השם אשר כרת עמם ברית, ולפיכך פתח כאן ובחורב הקצפתם והזכיר להם מעשה העגל, וכבר פירשתיו (שמות לב א) :

שמות פרק כה פסוק טז

בְּטַבְעֹת הָאָרוֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ :

רש"י

לא יסרו ממנו - לעולם :

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

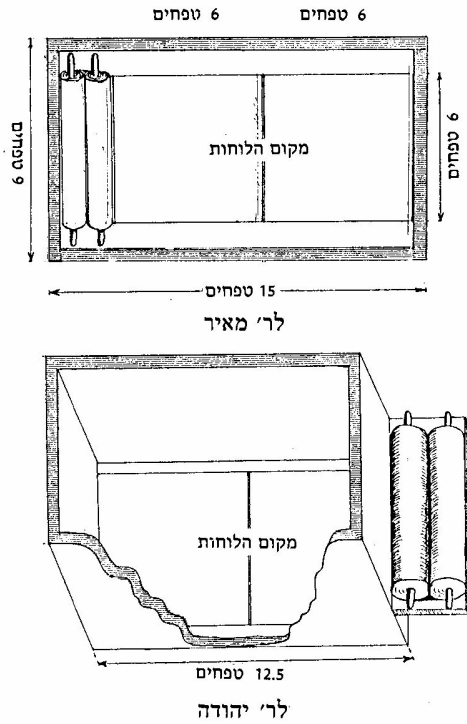
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

45 (נדה ל, ב) אפי' כל העולם אומרים עליך כו'
 תהי' בעיניך כרשע. ואל תהי רשע בפני עצמך
 (אבות ב, יג) היינו כנ"ל. ואין סתירה לבי
 הדברים אלו. (וזה הפי' אם מזרע היהודים כו'
 כשהם עולים כו'. דהנה אסתר אמרה כי
 50 (אסתר ה, א) אין לבא אל המלך בלבוש שק
 היינו בעצבות ולכך ותלבש אסתר מלכות
 ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית. והנה
 החכמים היו רואים שמרדכי לובש שק וחשבו
 שלא יהי' נשמע בקול תפלתו אבל עכשיו
 55 שהסירה השק מעליו והלבישתו בגדי מלכות
 א"כ יעלה תפלתו וכשהם עולי' עולי' עד
 לשמים. אין עמידה אלא תפלה (ברכות ו, ב),
 (עיי' בדרוש פורים בפי' והרכיבהו). וזהו
 (תהלים קל, א ג) ממעמקי קראתיך ד' ד'
 60 שמעה כו' אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד.
 היינו תפלה. ואני בחסדך בטחתי יגל לבי
 בישועתך (שם יג, ו), אני בטוח שתושיעני. כי
 בהישועה אין אני שמח על עצמי רק על ישועת
 ישראל וזהו ישועת הקב"ה כמ"ש במד"ר
 65 (ויקרא רבה ט, ג) על פסוק (תהלים ג, ט) לדי
 הישועה על עמך ברכתך סלה. (וכן הפי' פתחת
 שקי ותאזרני שמחה. שהשמחה היא למען
 יזמך כבוד). וזה הפי' (שם קלט, ה) אחור
 וקדם צרתי דהקב"ה חפץ בזה שיהי' האדם
 70 שפל בדעתו ובשעת התפלה יהי' בהתרוממות
 שבונה עולמות בתפלתו. פליאה דעת ממני
 נשגבה לא אוכל לה (שם קלט, ו), שיהי' בי
 הפכיים בנושא אחד. אך התירוץ (שם קלט, ז)
 אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח וכו' ע"ד
 75 שכי' בסי' מבשר צדק בפי' ויגש ע"ש (שם קיט,
 לז-לט) העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני.
 העבר חרפתי אשר יגורתי כו' (שם קיט, נא)
 זדים הליצוני עד מאד מתורתך לא נטיתי.
 רחוק מרשעים ישועה כי חוקיך לא דרשו (שם
 80 קיט, קנה), אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני
 (שם סו, יז-יח) און אם ראיתי בלבי כו'. וזה
 הכוונה הלוחות ושברי לוחות מונחים בארון.
 דארון הוא כינוי ללב כמבואר בזוה"ק ושברי
 לוחות הוא לזכרון העונות שאז לדור המדבר
 85 היו לזכרון מעשה העגל (דברים ט, ז) זכור
 אשר הקצפת. ועכשיו יש לכל אדם יותר ויותר
 עונות מדור המדבר כידוע. ולכן מונחים
 בארון (מכ"ק):

ספר תפארת שלמה על מועדים - שער התפילה
 מזמור שיר חנוכת הבית לדוד (תהלים ל, א),
 סדרו אנשי כנה"ג לומר מזמור זה קודם
 התפלה:

דהנה ידוע שהתפלה היא העיקר ההכנעה
 5 קודם התפלה לחשוב ברוממות האל ובשפלות
 עצמו ובעונותיו המרובים. והנה יכול ליפול לב
 האדם לגמרי ויאמר מה תועלת בתפילתי
 בוודאי לא יעלה לרצון למעלה כלל וזה הוא
 שני ההפכים בנושא אחד. ולזה צריך אמונה
 10 להאדם ויגבה לבו בדרכי השם שאדרבא
 תפלתו עולה למעלה ובוקע חלוני רקיע. ובזה
 י"ל דברי המדרש. (אסתר ו, יג) אם מזרע
 היהודים מרדכי כו' כשהם יורדים יורדים עד
 לעפר וכשהם עולים עולים עד לרקיע. ובזה יש
 15 לפרש דברי התפלה ונפשי כעפר לכל תהי' פתח
 לבי בתורתך וכו'. ולזה אמר אברהם (בראשית
 יח, יז) הנה נא הואלתי לדבר ואנכי עפר ואפר.
 זה בשעה שהתחיל להתפלל. ואח"כ צריך
 האדם להתחזק יותר ויותר כמו שאמר אברהם
 20 אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר וכו' אולי
 יש עשרה. היוצא מזה דבשעה שמתחיל האדם
 להתפלל צריך להיות כמו עפר בעצמו ואח"כ
 עולה למעלה וזהו ממש כמו בבנין הבית
 שמתחלה חופר אדם בקרקע להניח יסוד
 25 ולבנותו ואח"כ עולה ובונה עד לשמים. וז"פ
 מזמור שיר חנוכת הבית לדוד. (תהלים ל, ט ז)
 אליך ד' אקרא כו'. מה בצע בדמי ברדתי אל
 שחת היוודך עפר. דהוא תמוה מאד דמאי הו"א
 לאדם שיהי' לו ריווח שיבא אל השחת וכמובן.
 30 אך להנ"ל ניחא דהפי' במחשבה. שאל יהי'
 האדם שפל בשעת התפלה ויורד במחשבתו אל
 שחת. ע"ז אמר היוודך עפר אם אהי' שפל ונבזה
 יותר מדאי א"כ לא יהי' באפשר כלל להתפלל
 וכו'. פתחת שקי ותאזרני שמחה למען יזמך
 35 כבוד ולא ידום (שם ל, יב-יג) היינו כנ"ל
 שהקב"ה יחזק לאדם ויסיר ממנו העצבות
 מעבירות שבידו למען יזמך כבוד (ע"ד שכי'
 האור המאיר) וז"פ הפי' (שם לד, טו) סור מרע
 ועשה טוב. שיפנה מחשבתו מהעבירות ויעשה
 40 טוב. וכן נ"ל הפי' בפסוק (שם לז, ג) בטח בד'
 ועשה טוב. דהנה כתיב (מיכה ז, ה) אל תבטחו
 באלוף כדרשת חכז"ל. אך כדי לעשות הטוב
 אסור להיות עניו. ולזה פירשו המפרשים
 (שמות ל, טו) העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט

ספר תבנית המשכן וכליו מלת שלום דובר שטיינברג, עמ' 15

ובדברים (לא כו): "לקח את ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד ארון ברית ה' אלהיכם". וברש"י שם: נחלקו בו חכמי ישראל (כ"ב יד א) יש מהם אומרים דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונח, ויש אומרים מצד הלוחות היה מונח בתוך הארון.

"חכמי ישראל שנחלקו בזה" הכוונה לר' מאיר ור' יהודה שנחלקו אם "אמה" האמורה בארון בת ששה טפחים היא או בת חמשה, לר' מאיר שהיא בת ששה טפחים נמצא שאורך הארון היה חמשה עשר טפחים — אמתיים וחצי, שנים עשר טפחים היה אורך הלוחות [כל לוח היה ששה על ששה], וטפח עובי הכתלים, ובשני טפחים הנשארים היה מונח ספר התורה. ולר' יהודה שהיא בת חמשה טפחים, נמצא שארכו של הארון היה שנים עשר ומחצה, שנים עשר ללוחות, וחצי טפח לעובי הכתלים, ולא נשאר מקום לספר התורה, לכן שינו את הארון בשנת הארבעים, והוסיפו לו דף בולט מן הארון מבחוץ, ושם היה מונח.